

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα μαθήματα Β4.1-Β5.1

1. Πώς υπολογίζεται η σχετική ηλικία των πετρωμάτων και πού χρησιμεύει αυτό;

2. Χαρακτήρισε τις παρακάτω προτάσεις με το γράμμα (Σ), αν είναι σωστές, και με το γράμμα (Λ), αν είναι λανθασμένες:

- α. Οι γεωλογικοί αιώνες διαρκούν όσο οι άνθρωποι.
- β. Απολιθώματα είναι τα απομεινάρια φυτών και ζώων, που έχουν διατηρηθεί σε ιζηματογενή κυρίως πετρώματα.
- γ. Αποτέλεσμα των κινήσεων των λιθοσφαιρικών πλακών είναι η σημερινή μορφή της Γης.
- δ. Στις μέρες μας μπορούμε να περιγράψουμε με βεβαιότητα το εσωτερικό της Γης.

3. Τι είναι ο σεισμός και τι ισχύει για τους σεισμούς;

4. Για την πρόταση που ακολουθεί κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

Η μακρύτερη οροσειρά του πλανήτη είναι:

- α. Οι Άλπεις.
- β. Οι Άνδεις.
- γ. Τα Ιμαλάια.
- δ. Τα Βραχώδη Όρη.

5. Χαρακτήρισε τις παρακάτω προτάσεις με το γράμμα (Σ), αν είναι σωστές, και με το γράμμα (Λ), αν είναι λανθασμένες:

- α. Μπορούμε να συναντήσουμε οικοσυστήματα σε οποιοδήποτε μέρος της Γης, εκτός από τους πόλους.
- β. Τα οικοσυστήματα ταξινομούνται σε χερσαία και σε υδατικά, με κριτήριο τη βλάστησή τους.
- γ. Το κλίμα είναι ένας παράγοντας που καθορίζει τη γεωγραφική κατανομή των οργανισμών.
- δ. Ο άνθρωπος είναι το μοναδικό είδος που μπορεί να «ζήσει παντού», προσαρμόζοντας τον εαυτό του στο περιβάλλον.

Οι άνεμοι επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων με πολλούς τρόπους. Οι τυφώνες, για παράδειγμα, παρασύρουν ανθρώπους και σπίτια, καταστρέφουν καλλιέργειες και ανθρώπινα έργα. Αντίθετα, οι μουσώνες είναι ευλογία για την Ινδία, την Ινδοκίνα και την Ινδονησία, γιατί οι βροχές που φέρνουν κάνουν γόνιμη τη γη, η οποία δίνει τροφή σε εκατομμύρια ανθρώπους.

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα μαθήματα Β3.1-Β3.7

1. Υδρολογικός κύκλος ή κύκλος νερού ονομάζεται η σταθερή και αδιάκοπη κίνηση του νερού από την ατμόσφαιρα προς την επιφάνεια της Γης και το υπέδαφος και κατόπιν πάλι στην ατμόσφαιρα.

Ο Ήλιος, ο οποίος ζεσταίνει άμεσα τα διάφορα τμήματα της Γης, και η βαρύτητα της Γης προκαλούν τον κύκλο του νερού, ο οποίος επαναλαμβάνεται χωρίς διακοπή από τότε που δημιουργήθηκε ο πλανήτης μας.

2. α - Λ, β - Λ, γ - Σ, δ - Λ.

3. Κοντά στις εκβολές των ποταμών, αν το έδαφος είναι τελείως επίπεδο, το νερό ξεχειλίζει και, αντί να υπάρχει μία μόνο κοίτη, υπάρχουν περισσότερες, που απομακρύνονται η μία από την άλλη. Έτσι σχηματίζονται τα δέλτα των ποταμών.

Αυτό τον όρο χρησιμοποίησε για πρώτη φορά ο Ηρόδοτος (το 450 π.Χ.), προκειμένου να περιγράψει τις αποθέσεις του ποταμού Νείλου στις εκβολές του, οι οποίες έμοιαζαν με το ελληνικό γράμμα Δ. Το δέλτα ενός ποταμού περιλαμβάνει ένα τμήμα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας (δελταϊκή πεδιάδα) και ένα τμήμα κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, που ονομάζεται προδέλτα και αποτελείται κυρίως από λεπτόκοκκα υλικά.

4. α - Βραχμαπούτρα, β - Ευφράτης, γ - Μισισιπής, δ - Παρανά.

5. Ο Νείλος είναι ο μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός του κόσμου και διασχίζει ερμητική έκταση μήκους 2.000 χμ. Εκατοντάδες παραπόταμοι τον εμπλουτίζουν με τα νερά τους. Από αυτούς σημαντικότεροι είναι ο Λευκός και ο Γαλάζιος Νείλος. Τα νερά του Λευκού Νείλου προέρχονται από τη λίμνη Βικτώρια και είναι πιο διαυγή από τα νερά του Γαλάζιου Νείλου, ο οποίος διασχίζει τα αιθιοπικά υψίπεδα μεταφέροντας πολλές φερτές ύλες. Η ένωση των δύο αυτών παραποτάμων στο Σουδάν σχηματίζει τη γόνιμη κοιλάδα του Νείλου.

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα μαθήματα Β4.1-Β5.1

1. Ο υπολογισμός της σχετικής ηλικίας των πετρωμάτων γίνεται με δύο κυρίως τρόπους:

- με τη βοήθεια των απολιθωμάτων. Εύκολα καταλαβαίνει κανείς ότι οι παλαιότεροι οργανισμοί βρίσκονται σε παλαιότερα στρώματα.
- με τη μελέτη της θέσης τους. Συνήθως τα νεότερα στρώματα βρίσκονται πά-

νω στα παλαιότερα. Αυτό βέβαια δεν είναι απόλυτο, γιατί η σειρά των στρωμάτων μπορεί να αλλάξει από γεωλογικές διεργασίες (κινήσεις των πλακών, σεισμοί κ.ά.).

Ο υπολογισμός της σχετικής ηλικίας των πετρωμάτων χρησιμεύει στη διάκριση των γεωλογικών περιόδων της ηλικίας της Γης.

2. α - Λ, β - Σ, γ - Σ, δ - Λ.

3. Ο σεισμός είναι ένα φυσικό φαινόμενο, που πραγματοποιείται στο εσωτερικό της Γης. Πρόκειται για ισχυρές δονήσεις του εδάφους, μικρής χρονικής διάρκειας.

Οι σεισμοί είναι το στιγμιαίο αποτέλεσμα μιας μακροχρόνιας διεργασίας, με την οποία συσσωρεύεται δυναμική ενέργεια σε ορισμένες περιοχές της λιθόσφαιρας, οι οποίες καταπονούνται από την πίεση που προκαλεί η μετακίνηση των λιθοσφαιρικών πλακών. Σεισμοί όμως είναι πιθανόν να προηγούνται ή να συνοδεύουν τις εκρήξεις των ηφαιστειών. Υπάρχουν σεισμοί που δε γίνονται αισθητοί, ενώ άλλοι είναι τόσο ισχυροί, που προκαλούν σοβαρές αλλαγές στην επιφάνεια του εδάφους. Σε μερικές περιπτώσεις μάλιστα οι σεισμοί προκαλούν μετακίνηση μεγάλων βράχων και ρωγμές στο έδαφος. Η επικινδυνότητα του σεισμού οφείλεται στο ότι καταστρέφει τα έργα των ανθρώπων και προκαλεί απώλειες ανθρώπινων ζωών.

4. Το β.

5. α - Λ, β - Λ, γ - Σ, δ - Λ.